

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 605/2024-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 26Ek/2491/2022 z 9. januára 2024 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, priznať jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 39 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Súčasne žiada, aby ústavný súd v zmysle § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

2. Na konanie vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľky je v súlade s § 47 ods. 1 zákona o ústavnom súde príslušný prvý senát ústavného súdu v zložení Miloš Maďar – predseda senátu, sudkyňa Jana Baricová ako sudkyňa spravodajkyňa a sudca Miroslav Duriš ako člen senátu. Pretože sudca ústavného súdu Miroslav Duriš bol uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 257/2024-6 zo 14. mája

2024 z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 815/2024 vylúčený, na jeho miesto nastúpil podľa čl. III bod 2 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 Rastislav Kaššák.

3. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka má v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 26Ek/2491/2022 procesné postavenie povinnej. Exekučné konanie sa začalo 12. septembra 2022 dorúčením návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie, ktorej podkladom je platobný rozkaz Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 10Csp/3/2022 zo 4. apríla 2022 vydaný vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „exekučný titul“). Exekučným titulom bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť oprávnenému sumu 6 729,89 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 26. augusta 2019 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania. Platobný rozkaz bol sťažovateľke riadne doručený a sťažovateľka proti nemu nepodala odpor. Vykonaním exekúcie bol poverený súdny exekútor [REDAKOVANÉ].

4. Sťažovateľka navrhla exekúciu zastaviť podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku v spojení s § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku z dôvodu, že sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu a exekučný titul bol vydaný v konaní, v ktorom nebolo možné namietať alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky, a existencia neprijateľnej podmienky má vplyv na vymáhaný nárok, ktorý vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Uviedla, že exekučný titul bol vydaný v tzv. skrátenom konaní, platobný rozkaz ako exekučný titul bol vydaný súdnym úradníkom, pričom mala len 15 dní od doručenia na to, aby vo veci podala odôvodnený odpor. Poukázala na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v spojených veciach C-693/19 a C-831/19, ako aj na uznesenie pléna ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 (ďalej len „uznesenie pléna“) s tým, že podľa jej názoru nie je platobný rozkaz spôsobilým exekučným titulom, pretože je založený na neprijateľných podmienkach.

5. Okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie zamietol. Vychádzal zo záverov uznesenia pléna a s poukazom na § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku pristúpil k preskúmaniu, či exekučným titulom nebolo priznané aj plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok. Z obsahu zmluvy o úvere neboli zistené žiadne neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok. Poukázal na to, že oprávnený si uplatnil len nevrátenú istinu poskytnutého úveru, úrok z omeškania vo výške 5 % ponížený o jednotlivé úhrady povinnej a náklady spojené s uplatnením pohľadávky predstavujúce trovy základného konania. Vydaniu exekučného titulu preto nebránila žiadna zákonom predpokladaná skutočnosť.

6. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala sťažnosť, v ktorej namietala, že vyšší súdny úradník dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Tvrdila, že jej bol poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 8 000 eur, z ktorého ku dňu podania návrhu na vydanie platobného rozkazu uhradila 4 071,01 eur. Zvyšok istiny tak zjavne predstavuje iba sumu 3 928,99 eur. Je teda zrejmé, že veriteľ započítal časť úhrad sťažovateľky aj na iné plnenia ako na istinu, a nie je teda celkom pravdivé tvrdenie, že v tomto konaní sa vymáha už iba istina poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zároveň považovala za nesprávne, ak vyšší súdny úradník skúmal bonitu sťažovateľky v čase uzatvárania zmluvy. Podľa jej názoru sa mal obmedziť iba na to, aby zistil, či v konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul, žalobca uniesol bremeno tvrdenia a následne bremeno toho, či a ako splnil svoje povinnosti podľa § 7 a § 11 ods. 2 zákona

č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci C-449/13 pritom dôkazné bremeno v tejto otázke zaťažuje vždy výlučne veriteľa. Sťažovateľka tiež namietala vyhlásenie predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru, a to že pôvodný veriteľ nemohol platne postúpiť pohľadávku zo spotrebiteľského úveru.

7. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu okresný súd sťažnosť sťažovateľky zamietol. Zdôraznil, že pri rozhodovaní o návrhu na zastavenie exekúcie v exekučných veciach, kde je exekučným titulom platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom v spotrebiteľských veciach, nie je v nadväznosti na rozhodnutie Súdneho dvora C-448/17 a uznesenie pléna ústavného súdu dovolený celkový prieskum exekučného titulu. Sťažovateľkou formulované dôvody procesnej obrany dostávajú exekučný súd pred nutnosť v rámci exekúcie naprávať akékoľvek vecné vady tohto špecifického exekučného titulu (t. j. napr. aj predzmluvnú činnosť účastníkov zmluvy – overovanie bonity dlžníka, vecnú legitimitáciu, správnosť jednotlivých zložiek nároku, premlčanie nároku a iné skutočnosti relevantné pre posúdenie vecnej správnosti exekučného titulu). Takýto široký až neobmedzený záber posudzovaných skutočností nevyplýva z uvedených prameňov aplikácie práva. Vyplýva z nich iba jeden dôvod spôsobilý prelomiť právoplatnosť exekučného titulu, a tým je neprijateľná zmluvná podmienka, pričom musí ísť o takú neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá má súčasne aj vplyv na samotný vymáhaný nárok (základ či výšku). Inak povedané, naprávať možno len tie vecné vady exekučného titulu, ktoré vznikli pod vplyvom nezohľadnenia neprijateľných zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy, ktorá tvorila skutkový základ vymáhaného nároku v rozkaznom konaní.

8. Nadväzne okresný súd konštatoval, že sťažovateľka v rámci návrhu na zastavenie exekúcie nenamietala žiadnu z neprijateľných zmluvných podmienok zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorú uzavrela a ktorá je hmotnoprávnym základom exekučného titulu. Namietala iba určité postupy a konania oprávneného veriteľa pred vydaním exekučného titulu, a to otázku predčasnej splatnosti úveru, postúpenie pohľadávky, ako aj nezisťovanie bonity dlžníka, ktoré by mali byť podľa názoru sťažovateľky v rozpore so zákonom o spotrebiteľských úveroch a mali viesť k vecnej nesprávosti exekučného titulu. Túto činnosť však nemožno subsumovať pod kategóriu neprijateľnej zmluvnej podmienky.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti po rozsiahlom opise skutkového stavu, doslovnom prepise obsahu jej návrhu na zastavenie exekúcie, sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a citácii konkrétnych častí z rozhodnutí vydaných okresným súdom formuluje vo vzťahu k napadnutému uzneseniu sudcu nasledujúce námietky:

a) exekučný súd limitoval rozsah svojej prieskumnej povinnosti a rozsah, v akej má byť poskytnutá právna ochrana sťažovateľke, len a výlučne na § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku a úplne rezignoval na § 53 ods. 3 písm. b) Exekučného poriadku. Sťažovateľka tvrdí, že judikatúra Súdneho dvora pritom nie je limitovaná *ex offio* prieskumom iba neprijateľných spotrebiteľských podmienok, ale súdy musia *ex offio* vykonať prieskum aj iných otázok na zabezpečenie ochrany práv spotrebiteľov. Analyzuje viacero rozsudkov Súdneho dvora (rozsudok C-303/20, C-421/14, C-679/18 a C-377/14, pozn.), z ktorých podľa jej názoru vyplýva povinnosť súdov rozhodujúcich

o nariadení a výkone rozhodnutia posúdiť splnenie povinnosti veriteľa posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, ako aj splnenie informačnej povinnosti veriteľa. Na túto povinnosť rezignoval súd, ktorý vydal exekučný titul, resp. keďže platobný rozkaz neobsahuje odôvodnenie, nie je možné zistiť, či súd túto otázku neposúdil, alebo nesprávne posúdil. Ústavný súd pritom vyžaduje skúmať nielen to, či spotrebiteľská zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, ale aj to, či netrpí vadami, ktoré majú vplyv na nárok vymáhaný v exekučnom konaní;

b) exekučným titulom je platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom, ktorý neobsahuje žiadne odôvodnenie, a teda nie je zrejmé, ktoré skutočnosti posúdil a ktoré nie, a z tých, ktoré posúdil, nie je zrejmé, ako ich posúdil;

c) exekučný súd aplikoval v danej veci iba rozsudok Súdneho dvora C-448/17, ale neaplikoval niekoľko ďalších rozsudkov Súdneho dvora, v dôsledku čoho nemohol vykladať právne predpisy eurokonformne.

10. Okresný súd sa podľa názoru sťažovateľky obmedzil len na skúmanie toho, či ten-ktorý dôvod na zastavenie exekúcie je, alebo nie je možné hodnotiť ako prípadnú neprijateľnú zmluvnú podmienku, a keďže skutočnosti uvádzané sťažovateľkou neposúdil ako také, na ktoré by bolo možné aplikovať právnu normu upravujúcu neprijateľné spotrebiteľné podmienky, odmietol vykonať ich prieskum. V uvedenom prístupe sťažovateľka identifikuje porušenie svojich práv, pretože súd nevykonal dostatočný prieskum ustanovení zmluvy o úvere. Tým, že okresný súd sústredil prieskum ustanovení úverovej zmluvy na prípadné neprijateľné zmluvné podmienky, odklonil sa od judikatúry Súdneho dvora a napadnuté uznesenie dôkladne neodôvodnil. Okresný súd nevykonal *ex offico* prieskum neprijateľnosti všetkých zmluvných podmienok, ani len tých, ktoré môžu mať vplyv na vymáhaný nárok, a ak ich vykonal, uznesenie neobsahuje odôvodnenie, ktorú konkrétnu zmluvnú podmienku skúmal a ako ju vyhodnotil.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola ako nedôvodná zamietnutá sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, ktorý negatívne rozhodol o jej návrhu na zastavenie exekúcie.

12. Súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04). Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na ujmu jedného z účastníkov súdneho konania. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03). Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností, ktoré vyplývajú priamo zo zákona (m. m. II. ÚS 143/02).

13. Imanentnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu je taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne

a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá.

14. V intenciách uvedenej judikatúry a v kontexte sťažostnej argumentácie sťažovateľky ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti posudzoval ústavnú konformitu napadnutého uznesenia okresného súdu a skúmal, či predmetné rozhodnutie signalizuje potenciálnu arbitrárnosť v interpretácii a aplikácii príslušných právnych noriem na vec sťažovateľky a s tým spojené možné porušenie jej označených práv. Pochybenie ústavnoprávnej intenzity však v posudzovanom prípade neidentifikoval.

15. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti predovšetkým vytýka okresnému súdu, že si nesplnil svoju povinnosť *ex officio* preskúmať, či spotrebiteľská zmluva o úvere obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, keďže exekučným titulom je platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom bez odôvodnenia. Okresný súd preto podľa jej názoru rozhodol v rozpore s príslušnou judikatúrou Súdneho dvora, na ktorú v ústavnej sťažnosti poukazuje.

16. Ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podať proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal (PLZ. ÚS 1/2022).

17. Keďže právna úprava Civilného sporového poriadku účinná od 1. júla 2021 zmiernila prísnosť posudzovania vecného odôvodnenia odporu, vzťahuje sa uvedené rozhodnutie ústavného súdu na platobné rozkazy vydané podľa právnej úpravy Civilného sporového poriadku účinnej do 30. júna 2021.

18. Ústavný súd sa podrobne oboznámil s odôvodnením oboch rozhodnutí okresného súdu, pričom konštatuje, že napadnuté uznesenie sudcu v spojení s uznesením vyššieho súdneho úradníka predstavuje dostatočný základ na prijatie výroku o zamietnutí návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie. Nemožno súhlasiť so sťažovateľkou, že okresný súd rezignoval na svoju povinnosť vykonať v exekučnom konaní prieskum exekučného titulu z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok. Vo veci sťažovateľky ako spotrebiteľky bol platobný rozkaz vydaný 4. apríla 2022, teda už v čase účinnosti novej právnej úpravy zákona o upomínacom konaní, ktorá stanovuje miernejšie a voči spotrebiteľom ústretovejšie posudzovanie odôvodnenia odporu. Bez ohľadu na to však vyšší súdny úradník podrobil exekučný titul náležitému hmotnoprávnemu prieskumu tak, ako sa ho sťažovateľka z hľadiska tvrdenej existencie neprijateľných zmluvných podmienok dožadovala, majúc na zreteli závery uznesenia pléna ústavného súdu. Po preskúmaní spotrebiteľskej zmluvy a obsahu spisu zo základného konania s ohľadom na odôvodnenie návrhu na zastavenie exekúcie žiadne neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok, zistené neboli, čo sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nespochybňuje. Ostatné nároky, na ktoré mal oprávnený v zmysle spotrebiteľskej zmluvy nárok, neboli v súdnom konaní priznané, preto nemajú žiaden vplyv na vymáhaný nárok.

19. Sťažovateľka pritom od okresného súdu požadovala vykonanie prieskumu vo vzťahu k splneniu ďalších povinností pôvodného veriteľa, a to posúdenie úverovej bonity spotrebiteľa, splnenie informačnej povinnosti veriteľa a posúdenie otázky, či veriteľ mohol vyhlásiť predčasnú splatnosť

úveru a pohľadávku postúpiť. Tieto povinnosti však nemajú charakter zmluvných podmienok, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok. Právna úprava obsiahnutá v § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku je limitovaná na posúdenie neprijateľných zmluvných podmienok majúcich vplyv na vymáhaný nárok, ktoré však v prípade sťažovateľky zistené neboli. Skúmanie bonity spotrebiteľa (dlžníka) je predzmluvnou povinnosťou veriteľa a nemožno ju vyhodnotiť ako podmienku majúcu vplyv na vymáhaný nárok. Okresný súd adekvátnym spôsobom reagoval aj na sťažovateľkou tvrdený nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane oprávneného, keď s poukazom na relevantné dôkazy uzavrel, že bol dodržaný postup vyplývajúci zo zákona o spotrebiteľských úveroch (bod 26 uznesenia vyššieho súdneho úradníka). Odhliadnuc od uvedeného, túto okolnosť sťažovateľka mala a mohla namietať ešte v základnom konaní, keďže k postúpeniu pohľadávky došlo ešte pred samotným vznikom exekučného titulu.

20. Tým, že nebola zistená existencia žiadnych neprijateľných zmluvných podmienok, nebol ani daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku. Sťažovateľka pritom svoj návrh na zastavenie exekúcie odôvodnila práve § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku, teda existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky s vplyvom na vymáhaný nárok.

21. Vzhľadom na to, že vyšší súdny úradník v exekučnom konaní preskúmal exekučný titul z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok a ich vplyvu na vymáhaný nárok a následne tieto závery hodnotil aj sudca okresného súdu v rámci sťažnostného konania, je možné konštatovať, že sťažovateľke bola ako spotrebiteľke poskytnutá osobitná právna ochrana v súlade s platnou právnou úpravou, jej rozsah však bol limitovaný charakterom exekučného konania zabezpečujúceho predovšetkým výkon rozhodnutia.

22. Ústavný súd tak uzatvára, že námietky sťažovateľky predstreté v ústavnej sťažnosti neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu. Súčasne je potrebné dodať, že obdobnými ústavnými sťažnosťami s nastolením totožných námietok sa ústavný súd zaoberal v uznesení sp. zn. III. ÚS 354/2024 z 11. júla 2024 a v uznesení sp. zn. I. ÚS 455/2024 z 21. augusta 2024, a ani v aktuálne prejednávanej veci nevzhliadol dôvod, pre ktorý by sa od predošlých názorov mal odchýliť. Preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Ústavný súd zároveň nevyhovел ani návrhu sťažovateľky na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu (bod 2 výroku uznesenia), keďže jej ústavnú sťažnosť odmietol v celom rozsahu z dôvodov už bližšie ozrejmených v tomto uznesení. Zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu predbežnej, resp. dočasnej ochrany totiž vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy iba vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu